

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ
โรงเรียนนายสิบทหารบก

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ประเสริฐศักดิ์ แก้วคำ

เสนาริการกรมทหารราบที่ 152 กองพลทหารราบที่ 15

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2566

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบ

ทหารบก

โดย พันเอก ประเสริฐศักดิ์ แก้วคำ

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ธีรนกรกรรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2566 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี

(ฉกาจ ชันดี)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(พิชชญาน พวงทอง)

ประธานกรรมการ

พันเอก

(วิทยา สุภานันท์)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(นาง จงชญา ณ ป้อมเพ็ชร)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอกหญิง

(ปัทมา สมสนั่น)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พินเอก ประเสริฐศักดิ์ แก้วคำ
เรื่อง	แนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก
วันที่	6 กันยายน 2566 จำนวนคำ : 9,504 จำนวนหน้า : 32
คำสำคัญ	การพัฒนา นักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การศึกษาวิจัย ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษานโยบายด้านการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการฝึกอบรมของนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบกในปัจจุบัน ศึกษาการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของนักเรียนนายสิบโรงเรียนนายสิบทหารบกในปัจจุบัน และศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบโรงเรียนนายสิบทหารบก จากการวิจัยพบว่า นโยบายด้านการศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรตำรา หลักนิยม ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคง รู้เท่าทันและรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะการคิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ไขปัญหา และนำความรู้ทางการทหารไปใช้ในการปฏิบัติการได้จริง ตรงตามความต้องการของหน่วยงาน กองทัพบก การพัฒนาหลักสูตร ได้มีการทบทวน และปรับปรุงหลักสูตรทุก 3-5 ปี มีการสอดแทรก วิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย หน้าที่พลเมือง การเงินส่วนบุคคล กฎหมายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้จากผลการวิจัยได้เสนอ ให้มีแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ การจัดทำหลักสูตรผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ หลักสูตรทางไกลผ่านไปรษณีย์ เน้นการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้ในฐานการทำงาน โดยกำหนดรูปแบบหลักสูตรให้สอดคล้อง กับความต้องการ ความจำเป็น นโยบายกองทัพบก และภารกิจของหน่วยงาน ร่วมกันจัดทำ ร่างหลักสูตรการฝึกอบรม ตามระเบียบกองทัพบก ส่งให้ กรมยุทธศึกษาทหารบก เพื่อขออนุมัติใช้หลักสูตรต่อไป จากนั้นประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด 1 หลักสูตรทันสมัย และมีความสำคัญต่อกองทัพบก ตัวชี้วัด 2 มีการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวชี้วัด 3 มีกิจกรรม และเนื้อหาวิชาตามนโยบาย

ABSTRACT

AUTHOR: COLONEL PRASERTSAK KAEWKUM

TITLE: Curriculum Development Approach for Army Non-Commissioned Officer Student Course of Army Non-Commissioned Officer School.

DATE: 6 September, 2023 **WORD COUNT :** 9,504 **PAGES :** 32

KEY TERMS: Development, Army Non-Commissioned Officer (NCO), Army Non-Commissioned Officer School (NCO SHC).

CLASSIFICATION: Unclassified

This research the purpose of study is to educational policy and desirable characteristics of graduates of NCO student of NCO SHC, study the development and improvement of the curriculum of NCO student of NCO SHC, and study curriculum development approach for NCO student course of NCO SHC. The research found that; education policy the curriculum, textbooks, doctrine are developed to be modern. Compliant with the security environment know trick and support for technology changes. Graduates of desirable characteristics these include; leadership, morality, ethics, thinking skills, analyzing, planning, solving problems and apply military knowledge to use real operations meets the needs of the Royal Thai Army. Curriculum development have been reviewed And update the curriculum every 3-5 years. There is an insertion of; Thai national history, civics, personal finance, domestic law and abroad. According to the research results, it was proposed to have curriculum development approach for as follows: preparation of courses through media or distance course via post office emphasis on hands-on learning and learn on the basis of work by setting the curriculum format to be consistent with needs,

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ฉบับนี้ เป็นการวิจัยในการแสวงหาความรู้ตามหลักการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ทำให้สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ เพื่อให้ได้ลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้ผ่านการฝึกอบรม ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อกองทัพบกและประเทศชาติ

เอกสารวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความรู้จากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชา ให้ความรู้ และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่า รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ธนันกรกรรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร และผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา พันเอกวิทยา สุภานันท์ และ นาง จงชญา ณ ป้อมเพ็ชร ตลอดจนงานวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ศึกษาไว้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถรวบรวมความคิด และพัฒนางานวิจัยนี้ขึ้นมาได้

ขอกราบขอบพระคุณ พลตรี ฉกาจ ชันดี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก และคณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคลทุกท่าน

และผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่กรุณาให้การสนับสนุน ข้อมูล อีกทั้งเสนอแนะแนวคิด ที่มีประโยชน์ต่อการวิจัย ความดีอันเกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ขอมอบให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ทุกท่านด้วยความเคารพ

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	
นโยบายด้านการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จ การฝึกอบรมของนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบกในปัจจุบัน	8
การพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตรการศึกษาของนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก ในปัจจุบัน	12
สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ชาติ	14
แนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก	23
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	27
บทที่ 4 บทสรุป	31
สรุปผลการวิจัย	31
ข้อเสนอแนะการวิจัย	32
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสภาวะแวดล้อมของโลก ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของ โลกาภิวัตน์ จากผลกระทบความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้รูปแบบภัยคุกคามเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด-19 ในยุคศตวรรษที่ 21 เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จาก โลกแห่งการเปลี่ยนผัน ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ (VUCA World) ซึ่งเป็นสภาวะความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน ยุ่งเหยิง การเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีและ นวัตกรรม (Digital Disruption) ปรับเปลี่ยนเป็นโลกยุคแห่งความเปราะบาง และยากต่อการ คาดเดา และเต็มไปด้วยความวิตกกังวล (BANI World) ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนิน ชีวิต เกิดชีวิตวิถีใหม่ (New Norm) หรือพฤติกรรมใหม่ ๆ ภายใต้บริบทที่เปลี่ยนแปลงไป จากเดิม¹ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบในด้านการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านธุรกิจ ด้านวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคม การเติบโต ของสังคมเมือง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การเปลี่ยนขั้วอำนาจเศรษฐกิจโลก การเปลี่ยนแปลงทางสภาวะอากาศ ภาวะภัยแล้ง และความก้าวหน้าในการพัฒนา เทคโนโลยี ล้วนเป็นสาเหตุที่สำคัญต่อความมั่นคงของชาติ

ประเทศไทยได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)² ตาม วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียง” แผนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม แผนพัฒนาบุคลากรของ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2565-2570 เพื่อให้บุคลากรสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานท่ามกลางความท้าทายในศตวรรษที่ 21 และมีความพร้อม ตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคแห่งฐานชีวิตวิถีใหม่³

กองทัพบก ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์กองทัพบก 2560-2579⁴ แผนพัฒนา กองทัพบก พ.ศ. 2566-2570⁵ มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของกำลังพล ตามแผนนโยบาย การฝึกอบรม และการศึกษาของ ทบ. พ.ศ. 2566-2570⁶ และ แผนพัฒนาด้านกำลังพล

ของ ทบ. พ.ศ. 2566-2570⁷ พัฒนาเพิ่มเติมให้เกิดความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้เกิดความรู้ และฝึกทักษะหน้าที่เฉพาะ และความชำนาญการทางทหารต่างๆ ตามขีดความสามารถของหน่วย และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับกำลังพลในหน่วยได้ มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างหลากหลาย รวมถึงมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐเอกชน และมิตรประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะด้านภาษา และมีความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการศึกษาของกองทัพบกให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติตามความเหมาะสม

โรงเรียนนายสิบทหารบก มีการปรับปรุงหลักสูตรตลอดเวลา เพื่อเตรียมความพร้อมกับสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน และรองรับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนนายสิบทหารบก เป็นการปรับปรุงการบริหารจัดการและระบบวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ในระบบด้านกำลังพล และด้านการศึกษา มีการเพิ่มเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย ความเสียสละของบรรพบุรุษไทย และหน้าที่พลเมืองไว้ เพื่อให้เกิดความรักและหวงแหนชาติ มุ่งเน้นการผลิตกำลังพลแต่ละเหล่าให้มีความเข้มแข็งร่างกายและจิตใจ เป็นสุภาพบุรุษ มีคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นทหารอาชีพ สามารถปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร⁸ การพัฒนาการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการใช้แอปพลิเคชัน (Application) มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลให้เป็นมาตรฐานสากล เพื่อให้นักเรียนทุกคนเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถ มีความรู้ในภาษาอังกฤษเบื้องต้น เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน การศึกษาต่อในต่างประเทศ เพราะฉะนั้น โครงสร้างองค์กรจะต้องมีความสอดคล้องกับเทคโนโลยี และหลักสูตรที่ปรับเปลี่ยนตามห้วงเวลา

การพัฒนาหลักสูตร ให้มีความสอดคล้อง ต่อเนื่องกันกับยุทธศาสตร์ของกองทัพบก ด้วยการนำเนื้อหาวิชาที่มีความสำคัญ และจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจของกองทัพบก ได้แก่ ศาสตร์พระราชา เศรษฐกิจพอเพียง จิตอาสา ประวัติศาสตร์ชาติ อุทิศตนรักชาติ และจงรักภักดีต่อสถาบันฯ การบริหารจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ วิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย และกฎหมาย รวมถึง

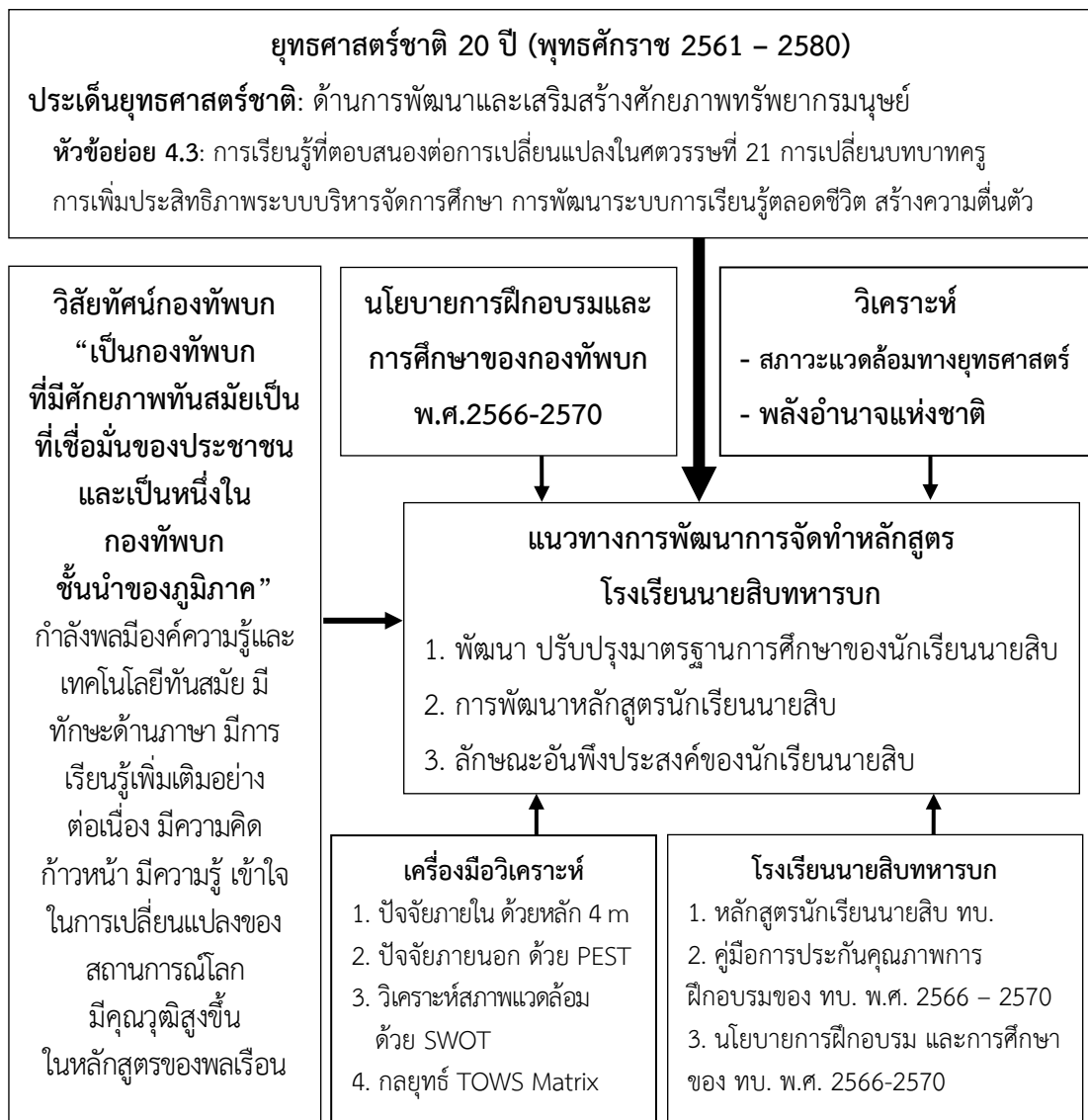
สอดคล้ององค์ความรู้ ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และภัยคุกคามด้านความมั่นคงในมิติต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของกองทัพบก ไว้ในหลักสูตร เสริมสร้างทักษะด้านดิจิทัล พัฒนาระบบการเรียน ให้รองรับได้ทั้งแบบเรียนในห้องเรียน และผ่านระบบออนไลน์ และเสริมสร้างทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ ให้นักเรียนนายสิบ มีความพร้อมในขั้นต้น สำหรับการปฏิบัติภารกิจร่วมกับมิตรประเทศและการศึกษาต่อในต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากำลังพล และระบบงานด้านกำลังพล ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และพร้อมสำหรับภารกิจด้านความมั่นคงในอนาคต

จากคำกล่าวที่ว่า “นายทหารชั้นประทวน เป็นกระดูกสันหลังของกองทัพ” แต่ปัจจุบัน เมื่อสภาวะแวดล้อมต่างๆ เปลี่ยนไป ทำให้นักเรียนนายสิบ ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบทหารบก ส่วนใหญ่ยังคงไม่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตรงตามที่หน่วยต่างๆ มีความคาดหวังไว้ กองทัพบกจึงมีนโยบาย ให้มีการทบทวนหลักสูตรของนักเรียนนายสิบมาโดยตลอด มุ่งเน้นการผลิตนักเรียนนายสิบ ให้เป็นนายทหารชั้นประทวนที่มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของกองทัพบก และหน่วยงานต่างๆ ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น การพัฒนาคุณภาพของกำลังพลโรงเรียนนายสิบทหารบก ได้แก่ ครูฝึก อาจารย์ ผู้สอน ต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษานโยบาย โครงสร้างหลักสูตร สภาพการเรียนการสอนตามແລງหลักสูตร เพื่อบูรณาการหลักสูตรของนักเรียนนายสิบ อีกทั้งยังสามารถกำหนดแนวทาง ควบคุม และประเมินผลด้านการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก ในการผลิตนายทหารชั้นประทวนหลักของกองทัพบก ให้เป็นผู้มีพื้นฐานความรู้ทางวิชาทหาร วิชาการ อุดมการณ์รักชาติ และจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มีร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ความเป็นมิตร สามารถวางแผน และบริหารการเงินส่วนบุคคลได้เป็นอย่างดี สามารถปฏิบัติหน้าที่ มีความพร้อม และพื้นฐานการปฏิบัติงาน เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบทหารบกแล้ว จะถูกส่งตัวไปยังเหล่าสายวิทยาการของกองทัพบก เพื่อศึกษาต่อเฉพาะเหล่าสายให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ และตรงตามความต้องการของกองทัพบก ผลการวิจัยนี้ สามารถนำมาเป็นองค์ความรู้ทางวิชาการ และนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนา ปรับปรุง การเรียนการสอนของนักเรียนนายสิบได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายด้านการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการฝึกอบรมของนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบกในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาการพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตรการศึกษาของนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก ในปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. แนวทางการวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามแนวทางวิทยาลัยการทัพบกกำหนด ซึ่งใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ อันประกอบด้วย การศึกษาค้นคว้า เอกสารวิชาการ คำสั่ง นโยบาย และวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลจากเอกสาร

2. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาเนื้อหาของ นโยบายการฝึกอบรม และการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. 2566-2570 คู่มือการประกันคุณภาพการฝึกอบรมของ ทบ. พ.ศ. 2566-2570 หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายสิบทหารบก พ.ศ.2566-2570 และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนนายสิบทหารบก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ. 2560-2579 แผนพัฒนากองทัพบก ปี พ.ศ. 2566-2570 นโยบายที่ผู้บัญชาการทหารบก มอบให้แก่หน่วยในวาระต่างๆ นโยบายการฝึกอบรมและการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. 2566-2570 แลกเปลี่ยนหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก พ.ศ. 2565 ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการจัดทำหลักสูตรการศึกษาทางทหาร ของสถาบันทางทหาร โรงเรียน หน่วย เหล่าสายวิทยาการ และหน่วยจักการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ.2562 คู่มือประกันคุณภาพการฝึกอบรมของกองทัพบก พ.ศ. 2566-2570 และข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้แก่ บทความออนไลน์ ผลงานการวิจัยจากสถาบันการศึกษาที่ศึกษาในระบบออนไลน์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ โดยการใช้กรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางของวิทยาลัยการทัพบก ในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล จากเนื้อหา

เอกสาร นโยบาย การฝึกอบรม และการศึกษาของกองทัพบกปี พ.ศ. 2566-2670
 ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาของ
 สถาบันการศึกษาทางทหาร วิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรนักเรียนนายสิบ
 โรงเรียนนายสิบทหารบกในปัจจุบัน วิเคราะห์ประเด็นปัญหา อุปสรรค จากสภาพแวดล้อม
 ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยวิธี SWOT Analysis และ
 สังเคราะห์ข้อมูล จากทฤษฎี หลักการต่างๆ เพื่อให้ทราบปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์ของนักเรียนนายสิบ จากนั้น นำผลการศึกษามาประมวล และทำการสังเคราะห์
 เพื่อหากลยุทธ์ ข้อเสนอ และพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ
 โรงเรียนนายสิบทหารบก ต่อไป

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน
 ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565 ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร งาน
 วิชาการต่างๆ ที่สนใจ และจัดทำโครงร่างการวิจัย เสนออาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 2 เดือน มกราคม พ.ศ. 2566 ยื่นหนังสือแสดงเจตจำนงทำการ
 วิจัย ขออนุมัติโครงร่างการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ถึง เดือน มีนาคม พ.ศ. 2566
 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร หนังสือ งานวิจัย นโยบาย คำสั่ง และนำเสนอ
 รายงานความก้าวหน้าต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 4 เดือน เมษายน พ.ศ. 2566 ทำการวิเคราะห์ อภิปรายผลและ
 สรุปการวิจัย จัดทำโครงร่างรูปเล่มสมบูรณ์ ยื่นขออนุมัติการนำเสนอการวิจัยต่อ
 คณะกรรมการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2566 นำเสนอการวิจัยต่อ
 คณะกรรมการวิจัย

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะ จากคณะกรรมการวิจัย
 จัดทำรูปเล่มสมบูรณ์ และนำส่งวิทยาลัยการทัพบก

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงนโยบายด้านการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการฝึกอบรมของโรงเรียนนายสิบทหารบก
2. ทราบถึงการ พัฒนา ปรับปรุง การเรียน การสอน ที่ทันสมัย เป็นไปตามวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ที่กำหนด สอดคล้องกับความต้องการของกองทัพบก
3. ทราบถึงแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก โดยสามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุ ตามภารกิจของกองทัพบกได้

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

การวิจัย เรื่อง “แนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก” เป็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางของวิทยาลัยการทัพบก เพื่อนำเสนอเนื้อหา แนวคิด หลักการ นโยบายด้านการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการฝึกอบรมของนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Context analysis) ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นพื้นฐาน แล้วสังเคราะห์การวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ซึ่งใช้เป็นหลักในการจัดการฝึก การศึกษาของโรงเรียนนายสิบทหารบก เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาของกระบวนการผลิตนายทหารชั้นประทวน ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

นโยบายด้านการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการฝึกอบรมของนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบกในปัจจุบัน

นโยบายด้านการบริหารการฝึกอบรม และการศึกษาของทหารบก พ.ศ. 2566-2570 โดยน่านโยบาย ฉบับปัจจุบันมาเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ สำหรับสาระสำคัญที่เปลี่ยนแปลงจากนโยบายฉบับปัจจุบันเพิ่มเติมจากพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) และ พ.ร.บ กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาทหาร และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมอื่นๆ เพื่อให้ความรู้ และฝึกทักษะเฉพาะหน้าที่เฉพาะ และความชำนาญการทางทหารต่างๆ ตามขีดความสามารถที่หน่วยสามารถดำเนินการได้ โดยให้ยึดถือแนวทางตามหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจากทหารบก เพื่อชดเชยข้อจำกัดด้านงบประมาณ⁹

1. นโยบายด้านการศึกษาของโรงเรียนนายสิบทหารบก

เมื่อปีงบประมาณ 2562 โรงเรียนนายสิบทหารบก ได้เริ่มใช้หลักสูตรใหม่ มีระยะเวลาศึกษา 1 ปี 6 เดือน โดยให้นักเรียนนายสิบ เข้ารับการศึกษาร่วมกันทั้ง 1,980 นาย ณ โรงเรียนนายสิบทหารบก เป็นเวลา 1 ปี และเข้ารับการศึกษาคู่ต่อ ณ

โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ อีก 6 เดือน โรงเรียนนายสิบทหารบกกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร 5 ประการ ดังนี้¹⁰

1.1 มีความรู้วิชาเหล่าทหารราบ สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าชุดยิง อัตราสิบเอกได้

1.2 เป็นครูฝึกทหารใหม่ได้

1.3 เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการในกองบังคับการได้

1.4 มีอุดมการณ์และความเป็นผู้นำที่ดี

1.5 มีความรู้พื้นฐานทางด้านวิชาการของเหล่าที่เลือกรับราชการ

ในห้วงระยะเวลาการศึกษา 52 สัปดาห์ นักเรียนนายสิบจะได้รับการศึกษาในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. การฝึกศึกษาวิชาพื้นฐานทางทหาร 8 สัปดาห์

2. การศึกษาภาควิชาการ 32 สัปดาห์

3. การฝึกและทดสอบทักษะ 3 สัปดาห์

4. การฝึกภาคสนาม 4 สัปดาห์

5. เวลาเบ็ดเตล็ด 5 สัปดาห์

เพื่อให้สอดคล้องเนื้อหาที่ทันสมัย ได้มีการปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรตามนโยบายกองทัพบก และกรมยุทธศึกษาทหารบก กำหนดแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรของนักเรียนนายสิบ ให้มีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรทุก 3-5 ปี สอดแทรกเนื้อหาวิชาเพิ่มเติม ในเรื่อง ประวัติศาสตร์ชาติไทย หน้าที่พลเมือง การเงินส่วนบุคคล และกฎหมายทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยจัดสรรเวลา และขอบเขตเนื้อหา ให้มีความเหมาะสมตามความจำเป็น โดยไม่กระทบต่อเนื้อหาวิชาแกนหลักสูตร เพื่อให้สามารถตอบโจทย์เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่กองทัพบกจะต้องเผชิญในอนาคต สำหรับโรงเรียนนายสิบทหารบก ได้ยึดถือ คู่มือการฝึกว่าด้วย แบบฝึกบุคคลท่ามือเปล่า¹¹ และบุคคล ท่าอาวุธโรงเรียนทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ พ.ศ.2560¹² มาใช้ฝึกนักเรียนนายสิบตลอดหลักสูตร อีกทั้งยังได้นำท่าทดสอบร่างกายแบบใหม่ตามนโยบายกองทัพบก (Army

Combat Fitness Test) มาปรับใช้กับนักเรียนนายสิบ เพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านร่างกาย ให้พร้อมสำหรับเข้ารับการฝึก และเข้าสู่สนามรบ และเพิ่มเติมเนื้อหาที่สำคัญตามหลักสูตร โร้ดรันเนอร์ จากค่ายแจ๊คสัน มลรัฐ เซาท์ แคโรไลน่า ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อสร้างความพร้อมรบให้แก่ นักเรียนนายสิบ และยังสอดแทรกเนื้อหาในการสร้างกำลังพลที่ดี ให้กับกองทัพบก ดังนี้¹³ 1) ศาสตร์พระราชา 2) เศรษฐกิจพอเพียง 3) จิตอาสา 4) ประวัติศาสตร์ชาติ 5) อุดมการณ์ความรักชาติ และจงรักภักดีต่อสถาบันฯ 6) การบริหารจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล และ 7) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

นักเรียนนายสิบ ทุกนาย เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบทหารบก แล้ว จะต้องมีความรู้สามารถตามความมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นผู้มียุทธการณั้รักชาติ และจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มีร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความรู้ในภาษาอังกฤษเบื้องต้น สามารถวางแผน และบริหารการเงินส่วนบุคคล ได้เป็นอย่างดี และทักษะ 6 ประการ ซึ่งประกอบด้วย 1) ทักษะทางทหาร 2) ทักษะการถ่ายทอดและสื่อความเข้าใจ 3) ทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกัน 4) ทักษะการคิดวิเคราะห์ และตกลงใจ 5) ทักษะการพัฒนาองค์ความรู้ที่ทันสมัย และ 6) ทักษะการดำรงตนในสังคม

การจัดทำหลักสูตรการศึกษาครบวงจร หมายถึง ระบบการร่างหลักสูตร การศึกษา ระบบการนำหลักสูตรการศึกษาไปใช้ และระบบประเมินหลักสูตรการศึกษาทั้ง 3 ระบบนี้ จะสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เพื่อให้เกิดภาพรวมที่เป็นเอกภาพของกระบวนการจัดทำ หลักสูตรการศึกษา โดนการจัดทำหลักสูตรการศึกษามีรายละเอียดในแต่ละระบบ ดังนี้¹⁴

1. ระบบการร่างหลักสูตรการศึกษา มีอยู่ 4 ขั้นตอน ได้แก่ สิ่งกำหนด หลักสูตรการศึกษา รูปแบบหลักสูตรการศึกษา การตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา และการปรับแก้หลักสูตรการศึกษาก่อนนำไปใช้

2. ระบบการใช้หลักสูตรการศึกษา มีอยู่ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การขออนุมัติ หลักสูตรการศึกษา การวางแผนการใช้หลักสูตรการศึกษา และการบริหารหลักสูตร การศึกษา

3. ระบบการประเมินหลักสูตรการศึกษา คือ ขั้นตอนสุดท้ายของการจัดทำ หลักสูตร การศึกษาแบบครบวงจร เป็นกระบวนการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้

หลักสูตรการศึกษาที่วัดได้ กับวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาว่า ปฏิบัติตามได้จริงตามนั้น ผลที่ได้ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการศึกษา¹⁵

2.1 มีความรู้วิชาเหล่าทหารราบ สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง หัวหน้าชุดยิง อัตรา สิบเอก ได้

2.2 มีความรู้ สามารถเป็นครูฝึกทหารใหม่ได้

2.3 มีความรู้ สามารถเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการในกองบังคับการได้

2.4 มีอุดมการณ์ ความเป็นผู้นำที่ดี และมีคุณธรรมจริยธรรม

2.5 มีความรู้พื้นฐานวิชาเหล่าทหารที่เลือกเข้ารับราชการ

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการฝึกอบรม มีดังต่อไปนี้

3.1 มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าชุดยิงของ หมู่ปืนเล็กทหารราบ อัตรา สิบเอก

3.2 มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ครูฝึกทหารใหม่

3.3 มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ/ เสมียนในกองบังคับการ

3.4 มีความสามารถในการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะผู้นำที่ดี มีวินัย มีความกล้าหาญ เสียสละ รู้แบบธรรมเนียมของกองทัพก เป็นพลเมืองดี มีอุดมการณ์ในการอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน

3.5 มีความสามารถในการขยายและพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาขีดความสามารถทางทหารในระหว่างการฝึกอบรมในโรงเรียนเหล่า/สายวิทยาการและการรับราชการต่อไปในอนาคต

3.6 มีทักษะด้านดิจิทัล และภาษาอังกฤษ สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในการศึกษา และปฏิบัติงานได้ตลอดชีวิต

นโยบายการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. 2566-2570¹⁶ ได้พัฒนาเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ สำหรับสาระสำคัญที่เปลี่ยนแปลง ของโรงเรียนนายสิบทหารบกนั้น มุ่งเน้นการผลิตนักเรียนนายสิบของแต่ละเหล่าสาย วิทยาการ ให้มีความเข้มแข็ง ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นสุภาพบุรุษ มีคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นทหารอาชีพ สามารถปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดแทรกการสอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทย และความ เสียสละของบรรพบุรุษไทย เพื่อให้เกิดความรักและหวงแหนชาติ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง และจิตอาสาผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เน้นการ ใช้งบประมาณที่คุ้มค่ามากที่สุด โดยนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรม

โรงเรียนนายสิบทหารบก เป็นโรงเรียนหลัก ที่ผลิตนายทหารชั้นประทวน ให้กับกองทัพบก เปิดรับสมัครผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ เทียบเท่า โดยจะรับสมัครสอบคัดเลือกจากบุคคลพลเรือน ทหารกองประจำการ ทหาร กองหนุน พลอาสาสมัคร (ประจำการ) และอาสาสมัครทหารพราน เพื่อเข้าเป็นนักเรียน นายสิบ เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบทหารบกแล้ว จึงได้รับการแต่งตั้งยศเป็น สิบตรี¹⁷

สรุปได้ว่า โรงเรียนนายสิบทหารบก มีนโยบาย และเป้าประสงค์ในการ ผลิตนักเรียนนายสิบ เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบทหารบก ต้องมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ เป็นผู้มีความประพฤติอันดีงาม พึ่งปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เป็นผู้มีความคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่ดีงามถูกต้อง อันเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของสังคม ตั้งมั่นและประพฤติตนตามหลัก ศาสนา ศีลธรรม หลักปรัชญา วัฒนธรรม กฎหมายหรือ จารีตประเพณี เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม

การพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตรการศึกษาของนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบ ทหารบก ในปัจจุบัน

นโยบายด้านการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายสิบ ทหารบก โดยบูรณาการร่วมกับโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ สถาบัน และองค์กรต่างๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม ทันสมัย ได้มาตรฐาน ตามข้อกำหนดของสภาการศึกษาวิชาทหาร

กระทรวงกลาโหม โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบทหารบก มีศักยภาพ ชีตความสามารถ ในการประยุกต์ใช้ความรู้ ที่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบทหารบก มาใช้ในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการบรรจุกำลังพลเข้ารับราชการทางทหาร เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด เพื่อให้ได้กำลังพลที่เหมาะสมกับงาน และต้องปฏิบัติงานในทุกระดับชั้น โดยเฉพาะอาจารย์/นายทหารปกครอง การส่งเสริมให้กำลังพลทุกคน เรียนรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีด้านการทหารและด้านอื่นๆ รวมทั้งนำระบบประเมินค่ากำลังพลมาใช้ประโยชน์ เพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคล นอกจากนี้ยังต้องควบคุมกวดขันวินัย สร้างจิตสำนึก ตลอดจนยกระดับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีของกำลังพล พัฒนาระบบการส่งกำลังบำรุงให้ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำฐานข้อมูลด้านการส่งกำลังบำรุงเพื่อให้สามารถบริหารจัดการสิ่งอุปกรณ์ตามความต้องการใช้งาน และสามารถสนับสนุนการฝึกศึกษาของนักเรียนนายสิบ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้า มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

โรงเรียนนายสิบทหารบก มีการดำเนินการจัดการฝึกอบรมตามนโยบายการศึกษาของกองทัพบก เพื่อผลิตกำลังพลของกองทัพบก ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจของกองทัพบก ได้แก่ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายในประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศ และการปฏิบัติทางทหาร นอกเหนือจากสงคราม การเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติการกิจตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับการบรรจุในทุกอัตราของกองทัพบก ซึ่งตรงตามความต้องการในแต่ละหน่วย สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในอัตรา ส่งผลให้ภาพรวมของกองทัพบกมีกำลังพลที่มีความพร้อมรบตลอดเวลา เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของกำลังพล ให้สามารถใช้งานปรนนิบัติบำรุง รักษายุทธโธปกรณ์ และสิ่งอุปกรณ์ ที่มีใช้งานอยู่ในกองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำลังพลมีความรู้ในวิชาการอื่นๆ นอกเหนือจากวิชาการทหาร อันจะเป็นผลให้กำลังพลได้รับการพัฒนาทางความคิด วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ได้ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าทางวิทยาการ เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกองทัพบก ปลูกฝังกำลังพลให้มีลักษณะความ

เป็นผู้นำ มีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติ และปฏิบัติตน ให้อยู่ในกรอบของ ศีลธรรมอันดีงาม มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นพลเมืองดีของชาติมี อุทิศการณร์รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อให้กำลังพลของกองทัพบกมีคุณลักษณะ ตรงตามเกณฑ์ที่กองทัพบกกำหนด เป็นผู้มีลักษณะผู้นำที่ดี และมีความรู้เพียงพอ สำหรับ เข้ารับการฝึกอบรมในโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ ก่อนสำเร็จเป็นนายทหารประทวนหลัก ของกองทัพบก

สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (Strategic environment)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ที่จะนำไปสู่การบรรลุ เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในบทที่ 1 โดยการแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นด้าน ต่างๆ ดังนี้

1. สภาวะแวดล้อมของสถานการณ์ในปัจจุบัน

เพื่อให้เข้าใจสภาพแวดล้อมของสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเน้นถึง ผลกระทบด้านความมั่นคงของชาติ ตามสถานการณ์ที่มีระดับความรุนแรงมากขึ้นน้อยแตกต่างกันไป ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ระดับโลก ระดับภูมิภาค และในระดับประเทศไทย จากปัญหาและการ คาดการณ์ ดังต่อไปนี้

1.1 วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในระดับโลก

จากสถานการณ์กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ซึ่งมีผล มาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ทุนนิยม การบริโภคนิยม การแข่งขันในตลาดเสรี การ เปลี่ยนแปลงทาง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลง การเข้าสู่สังคมสูง วัยและโครงสร้างประชากรของโลก การปรับเปลี่ยนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม ที่รวดเร็ว และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้ส่งผลโดยตรงและโดยอ้อม ต่อการ พัฒนาประเทศ จนทำให้ระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ไม่อาจปรับตัวได้ทัน สถานการณ์ภูมิคุ้มกันของประเทศมีแนวโน้มลดลง และจากการเปลี่ยนแปลงข้ออำนาจทาง การเมืองโลก ทำให้การเมือง เศรษฐกิจ การทหาร สังคม จิตวิทยา วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยีพลังงาน และสิ่งแวดล้อม รวมไปถึง ปัจจัยความมั่นคง ด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม และภัยธรรมชาติยังคงถือเป็นปัญหาสำคัญของโลก ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความ

มั่นคงในระดับโลก ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก ที่ได้รับผลทางตรงและทางอ้อม จากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น ตลอดจนภัยจากอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้ง การก่อการร้าย ชนิดแฝงเข้ามาหลบพักภายในประเทศ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เป็นส่วนหนึ่งของ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมในหลายๆ ด้าน และใช้เป็นเครื่องมือ ที่ผลักดันให้ระบบ เศรษฐกิจมีการพัฒนารวมถึงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำรงชีวิตของมนุษย์

1.2 สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในระดับภูมิภาค

การเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งสภาพภูมิอากาศ และประชากรศาสตร์ในระดับภูมิภาค ได้แก่ การแข่งขัน และขยายอิทธิพลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้เกิดความแตกต่างด้านค่านิยม ด้านวัฒนธรรม ระดับการพัฒนา และการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน ความมั่นคงของประเทศรอบบ้าน ความมั่นคงชายแดน ความมั่นคงทางทะเล ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และระดับภายในประเทศ ได้แก่ ความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ความเคลื่อนไหวทางการเมืองภายในประเทศ ปัญหาความขัดแย้งจังหวัดชายแดนภาคใต้ การหลบหนีเข้าเมือง ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม การทุจริตคอร์รัปชัน สาธารณภัย ภัยพิบัติต่างๆ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ท่ามกลางสถานการณ์ความมั่นคง ที่มีความอ่อนไหว และเปราะบาง กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง จึงต้องเตรียมความพร้อม และกำหนดมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานด้านความมั่นคง และระบบการป้องกันประเทศมีความพร้อม และขีดความสามารถที่เหมาะสมอยู่เสมอ ตลอดจนสามารถปรับตัวและแสวงหาโอกาส ในการเชื่อมโยงบทบาทที่เหมาะสมกับประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศมหาอำนาจ มิตรประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และขั้วอำนาจต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ทันท่วงที

1.3 สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ

ประเทศไทย มีสภาพภูมิยุทธศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ และภูมิเศรษฐกิจศาสตร์ที่เหมาะสม และเกื้อกูลต่อการเป็นคมนาคมที่สำคัญ ทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศสำหรับภูมิภาคอาเซียน และทวีปเอเชีย โดยเส้นทางคมนาคมทางทะเล ถือเป็นผลประโยชน์ของชาติ ที่หากถูกกระทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแล้ว จะส่งผลกระทบต่อ

โดยตรงและรุนแรงทั้งด้านการปกป้องความมั่นคงของประเทศ และการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี ของคนในชาติประกอบกับบริบท และสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกประเทศ การขยายอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความซับซ้อนหลากหลาย ดังนั้น กองทัพบกจึงได้มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษา ทักษะ ความรู้ องค์กรความรู้ต่างๆ ให้กับกำลังพลมีความเชี่ยวชาญ สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ ที่รับผิดชอบ และเอาชนะทุกความท้าทายจากสถานการณ์ต่างๆ

2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกภายใต้กรอบแนวคิด PMESII

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายใต้กรอบแนวคิด PMESII ด้านการเมือง ด้านการทหาร ด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นกำลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) จะช่วยให้เข้าใจปัญหา สามารถคาดการณ์ และวางแนวทางในการแก้ปัญหาในอนาคตได้ ทำให้การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพมากขึ้น การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ในมิติต่างๆ ตามพลังอำนาจแห่งชาติ เพื่อหาปัจจัย และแนวโน้ม ที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก ดังนี้

2.1 ด้านการเมือง (Political) การพัฒนาและปรับปรุง ระบบการศึกษาของกองทัพบก จะต้องคำนึงถึงยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ของกระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ.2560 -2579 แผนพัฒนากองทัพบก ปี 2566 – 2570 นโยบาย การฝึกอบรม และการศึกษาของทหารบก พ.ศ. 2566-2570 รวมทั้งนโยบายของ ผู้บัญชาการทหารบกในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแนวการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนั้น จะต้องให้เกิดผลต่อผู้รับการฝึก ให้มีความรู้ ความสามารถอย่างพอเพียงกับการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ยังต้องเสริมด้วยการปลูกฝังอุดมการณ์ทาง การเมือง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และทัศนคติที่ดี ต่อการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.2 ด้านการทหาร (Military) กองทัพบก ได้ปฏิบัติตามแนวทาง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์กลาโหม ยุทธศาสตร์กองทัพบก แผนปฏิบัติราชการ ประจำปี 5 ปี แผนปฏิบัติราชการประจำปี แผนการพัฒนาด้านกำลังพล นโยบาย

การศึกษาทหารบก คู่มือประกันคุณภาพ หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายสิบทหารบก สำหรับวิชาการทางทหาร และมีการสอดแทรกวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย คุณธรรม จริยธรรม ในการพัฒนาหลักสูตรของนักเรียนนายสิบ และยังได้รับการบูรณาการในการ ขับเคลื่อน กำกับการดูแลในหลักสูตรต่างๆ จาก กรมกำลังพลทหารบก กรมยุทธการ ทหารบก และกรมยุทธศึกษาทหารบก ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงพร้อมสำหรับภารกิจด้าน ความมั่นคง

2.3 ด้านเศรษฐกิจ (Economic) ในช่วงการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนนายสิบทหารบก ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง รูปแบบการทำงาน โดยการ นำระบบสารสนเทศ มาใช้ในการทำงาน อาทิ การเรียนผ่านโปรแกรม Zoom เพิ่มหลักสูตร ของศาสตร์พระราช เศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการด้านการเงินส่วนบุคคล และ กฎหมาย เน้นการพัฒนาให้นักเรียนนายสิบมีศักยภาพ มีขีดความสามารถ คุณภาพชีวิตที่ดี และปฏิบัติหน้าที่ ตรงตามหน้าที่ คำนึงงบประมาณในภาพรวม ในขณะเดียวกัน ยังเป็นการ สร้างกำลังพลที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

2.4 ด้านสังคม (Social) ผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ เกิดความ แตกแยกของสังคม ทั้งทางด้านเชื้อชาติ และศาสนา มีผู้ไม่หวังดีมาใช้เป็นเงื่อนไขสร้าง สถานการณ์รุนแรง ก่อความไม่สงบเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ โดยการใช้สื่อออนไลน์ สร้างโฆษณาชวนเชื่อ เกิดเป็นข่าวลวง ทำให้ภาพลักษณ์ของกองทัพ เกิดความเสียหาย และ ถูกด้อยค่า บั่นทอนความเชื่อมั่น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง พลังอำนาจด้านสังคมและ จิตวิทยานี้ เกิดขึ้นได้จากปัจจัยหนึ่งคือ ลักษณะและความเข้มแข็งของพลเมือง ดังนั้นการ พัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนนายสิบทหารบก ย่อมส่งผลโดยตรงต่อพลังอำนาจด้านสังคม และจิตวิทยาจากสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

2.5 ด้านข้อมูลข่าวสาร (Information) ภัยคุกคามที่เกิดจากการใช้สื่อ สังคมออนไลน์ เพื่อเป็นช่องทางการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร เป็นช่องว่างให้บุคคลไม่หวังดี ปลอมข้อมูลที่เป็นเท็จ เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง ซึ่งกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงนิยมนี้ ใช้สื่อ สังคมออนไลน์ เผยแพร่ข้อมูลที่บิดเบือน แทรกซึมการปฏิบัติการข่าวสาร รวมทั้ง การแทรก ซึมความคิด เกิดอุปาทานหมู่ เกิดอคติ (bias) และการชักชวนทำกิจกรรมต่างๆ ด้อยค่าและ ต่อต้านกองทัพ เพื่อดำรงผลประโยชน์ของกลุ่ม และโฆษณาชวนเชื่อ เกาะติดทุกกลุ่มที่

ขัดแย้งกับภาครัฐ และกองทัพเพื่อเรียกร้องความสนใจจากต่างประเทศ ต่อประเด็นปัญหาในพื้นที่ในทุกมิติ

2.6 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ปัจจุบันโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เร่งกระจายความเจริญสู่ทุกภูมิภาคของประเทศ ด้านระบบคมนาคม มีการพัฒนาโครงสร้างของ ถนน และทางหลวง ทั่วประเทศ ระบบขนส่งทางราง คลอง ท่าเรือและท่าอากาศยาน ระบบขนส่งทางมวลชน เรือแม่เหล็ก ด้านระบบการจัดการน้ำ มีการพัฒนาโครงสร้างของ ระบบประปา ระบบป้องกันน้ำท่วม เขื่อน ฝาย ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบท่อระบายน้ำ ระบบการส่งน้ำ คลองชลประทาน ด้านระบบสื่อสาร มีการพัฒนาโครงสร้างของ ไปรษณีย์ เครือข่ายโทรศัพท์ สถานีโทรทัศน์และวิทยุ เคเบิลทีวี อินเทอร์เน็ต ดาวเทียม ด้านระบบกำจัดขยะ มีการพัฒนาโครงสร้างของ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย และโรงงานรีไซเคิล

3. ปัจจัยหลักในการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกตามหลัก PEST Analysis สามารถสรุปแยกเป็นโอกาส และอุปสรรค ได้ดังนี้

3.1 นโยบาย กฎระเบียบ (Policy) กองทัพบกมียุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิบัติราชการ นโยบายด้านการบริหารการศึกษา นโยบายด้านการส่งเสริมการฝึกอบรบ นโยบายด้านการพัฒนาเพื่อความทันสมัย นโยบายด้านหลักสูตรการศึกษา กำหนดแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรทางทหาร โดยมีการทบทวน และปรับปรุงหลักสูตรทุก 3-5 ปี และสอดแทรกเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ไทย หน้าที่พลเมือง การเงินส่วนบุคคล คุณธรรม จริยธรรม แต่ระเบียบราชการไม่เอื้ออำนวย และนโยบายทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้นโยบายการขับเคลื่อนการทำงานไม่ต่อเนื่อง

3.2 เศรษฐกิจ (Economic) ตั้งแต่เกิดการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 นั้น ได้มีการบูรณาการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามา เพื่อใช้สำหรับการเรียนการสอน และมีการบริหารจัดการให้มีความสอดคล้องกัน ตั้งแต่ระบบอัตรากำลัง ระบบบริหารงานบุคคล และระบบงบประมาณ มีนโยบายสำหรับการบริหารจัดงานงบประมาณ เพื่อการใช้งบประมาณที่คุ้มค่า และประหยัดงบประมาณ ทำให้สัดส่วนของงบประมาณไม่เพียงพอ บางรายการมีการตัดงบประมาณ หรือไม่อนุมัติงบประมาณในปีนั้น ทำให้แผนงานไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับการบริหารจัดการภายในองค์กร

3.3 สังคม วัฒนธรรม (Social) โรงเรียนนายสิบทหารบก อนุรักษ์ ส่งเสริมและรักษา ศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงามภายในประเทศ ถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย ภายนอกประเทศ เช่น มวยไทย กองทัพบกมีสนับสนุน ให้จัดส่งกำลังพลเข้าร่วมฝึกอบรม ประชุมและสัมมนากับหน่วยงานทั้งของภาครัฐ และเอกชน ทั้งภายในและนอกประเทศ แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกองทัพบก และ ดำเนินตามนโยบายของสาธารณสุข ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ทำให้เกิดการ ดำเนินชีวิตเปลี่ยนไปจากรูปแบบเดิม ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรการศึกษาต้องปรับเปลี่ยน ไปตามสถานการณ์

3.4 เทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology) โรงเรียนนายสิบทหารบก มีการปรับปรุงและพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้มีความสมบูรณ์ทันสมัย พัฒนาระบบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการใช้แอปพลิเคชัน มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน แต่เนื่องจากการใช้สื่อและ เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โรงเรียนจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์เพื่อ ความทันสมัยในการใช้งาน จึงจำเป็นต้องเขียนแผนงานดำเนินงานทุกปี เพื่อให้สำนักปลัด บัญชีกองทัพบก พิจารณางบประมาณในการจัดการศึกษา เนื่องจากบางปีเกิดการเขียน แผนการเสนอล่าช้า ทำให้งบประมาณไม่ได้ตามความต้องการ

4. การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ตามหลักบริหาร 4 M

หลักบริหาร 4 M ได้แก่ กำลังพล (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Material) และ การจัดการ (Management) สามารถสรุปแยกเป็นจุดแข็งและ จุดอ่อน ได้ดังนี้

4.1 กำลังพล (Man)

จุดแข็ง โรงเรียนนายสิบทหารบก มีการรับสมัครคัดเลือกพลเรือนที่ สมัยใจเข้ารับราชการทหาร รวมถึงการสมัครเข้ารับจากทหารกองประจำการทุกเหล่าทัพ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันหลักของชาติและ กองทัพ และมีความพร้อมที่จะศึกษาตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อน นักเรียนนายสิบ ยังขาดคุณลักษณะทางผู้นำ ขาดความรู้ ขวัญและกำลังใจในการเรียน ช่วงแรกยังปรับตัวกับการเรียนทั้งวิชาการและการฝึก ภาควิชาปฏิบัติพร้อมกันไม่ได้ ทำให้รู้สึก เหนื่อย เครียด ไม่มีความสุขในการเรียน

4.2 งบประมาณ (Money)

จุดแข็ง กองทัพบก มีการจัดสรรงบประมาณประจำปี การฝึกอบรม และการศึกษา ในแต่ละปีงบประมาณ ตามการเสนอแผนหลักสูตรการศึกษาทุกปี

จุดอ่อน ความเสี่ยงในการควบคุมงบประมาณ ทั้งความถูกต้องและความรวดเร็ว ฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนนายสิบทหารบก มีภาระทำงานในหน้าที่ประจำ และงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติมเป็นจำนวนมาก และมีกำลังพลที่ใกล้เกษียณ เมื่อได้รับการสนับสนุนกำลังพลเพื่อมาทดแทน แต่กำลังพลยังไม่มีประสบการณ์ในสายงาน งบประมาณจึงเกิดปัญหาความล่าช้า และข้อผิดพลาด ทำให้การอนุมัติงบประมาณล่าช้า ออกไป

4.3 วัสดุอุปกรณ์ (Material)

จุดแข็ง โรงเรียนนายสิบทหารบก มีการเร่งรัดปรับปรุงและพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์ให้มีความสมบูรณ์ทันสมัย และเพียงพอ สำหรับการจัดการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการฝึกปฏิบัติ ในการใช้งานและการบำรุงรักษา ยุทโธปกรณ์ที่มีอยู่ในอัตราได้

จุดอ่อน ขาดวัสดุอุปกรณ์ ขาดระบบที่รองรับการเรียนการสอน โรงเรียนนายสิบทหารบก ยังไม่มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย

4.4 การจัดการ (Management)

จุดแข็ง โรงเรียนนายสิบทหารบก มีโครงสร้าง และการพัฒนารูปแบบ การจัดการหลักสูตร โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ นักเรียนนายสิบ ได้เรียนรู้และสามารถ พัฒนาองค์ความรู้ ได้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติ

จุดอ่อน การบริหารจัดการ ภารกิจบางอย่าง ยังขาดการเชื่อมโยง การสื่อสาร และการประสานงาน ทำให้การขับเคลื่อนภารกิจ ได้รับประสิทธิภาพน้อยไม่ตรงตามที่ต้องการ

สรุปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการระบุสถานการณ์ที่เป็น จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการระบุสถานการณ์ที่เป็นโอกาส (Opportunities) และ ภัยคุกคาม/อุปสรรค (Threats) สรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

จุดแข็ง (Strength) โรงเรียนนายสิบทหารบก มีการรับสมัครคัดเลือกพลเรือนที่สมัครใจทั่วประเทศ เพื่อให้ได้กำลังพลที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ดีต่อสถาบันหลักของชาติ และนโยบายของกองทัพบก มีการปรับปรุงหลักสูตร ปรับปรุงเนื้อหาวิชา กำหนดลำดับการเรียนและ เนื้อหาวิชา ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทหาร และสถานการณ์ปัจจุบัน ให้ทันสมัย โดยมีการปรับปรุงหลักสูตรทุกๆ 3-5 ปี และมีการประเมินดัชนีชี้วัดทุกปี เพื่อตอบสนองนโยบายของกองทัพบก

จุดอ่อน (Weakness) นักเรียนนายสิบบางนาย ยังขาดคุณลักษณะทางผู้นำ ขาดความรู้ ขวัญ และกำลังใจในการเรียน ช่วงแรกยังไม่สามารถปรับตัวกับการเรียนทั้งวิชาการ และการฝึกภาคปฏิบัติ ทำให้รู้สึก เหนื่อย เครียด ไม่มีความสุขในการเรียน การบริหารจัดการภายในโรงเรียนนายสิบทหารบก บางภารกิจขาดการเชื่อมโยง การสื่อสาร และการประสานงาน ทำให้การขับเคลื่อนภารกิจได้น้อย ไม่ตรงตามที่ต้องการ อีกทั้งขาดกำลังพลที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีใหม่ วัสดุอุปกรณ์ ขาดระบบที่รองรับการเรียนการสอน

โอกาส (Opportunity) กองทัพบกมียุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิบัติราชการ นโยบายด้านการบริหารการศึกษา นโยบายด้านการส่งเสริมการฝึกอบรม นโยบายด้านการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อความทันสมัย นโยบายด้านหลักสูตรการศึกษา กำหนดแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรทางทหาร มีการทบทวน และปรับปรุงหลักสูตร ทุก 3-5 ปี และ

สอดแทรกเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ไทย หน้าที่พลเมือง การเงินส่วนบุคคล คุณธรรม จริยธรรม การใช้เทคโนโลยีเข้ามา เพื่อใช้ในการเรียนการสอน และมีการบริหารจัดการให้มีความสอดคล้องกัน ตั้งแต่ระบบอัตราค่าจ้าง ระบบบริหารงานบุคคล และระบบงบประมาณ อย่างบูรณาการ มีการอนุรักษ์ ส่งเสริม รักษา ด้านสังคม และวัฒนธรรมภายในประเทศ ปรับปรุง และพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้มีความสมบูรณ์ทันสมัย พัฒนาระบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการใช้แอปพลิเคชัน มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน

อุปสรรค (Threat) เนื่องจากตั้งแต่ปี 2019 ที่ผ่านมา การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ทำให้เกิดการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไปจากรูปแบบเดิม การบริหารจัดการงบประมาณของกองทัพกได้ลดลง เนื่องจาก นางบประมาณไปช่วยเหลือประชาชนเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้สัดส่วนงบประมาณไม่เพียงพอ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ด้วยวิธี SWOT Analysis ซึ่งประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก จากนั้นผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ด้วย TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับเป็นแนวทางการปฏิบัติ ได้กลยุทธ์จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงรับ กลยุทธ์เชิงป้องกัน มีรายละเอียดดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (ใช้จุดแข็งผลักดันโอกาส)

กองทัพบก มีการรับสมัครคัดเลือกพลเรือนที่สมัครใจทั่วประเทศทุกปี และมีนโยบายที่ชัดเจน ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพัฒนาการศึกษา ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยทุกๆ 3-5 ปี สอดแทรกเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ไทย หน้าที่พลเมือง คุณธรรม จริยธรรม การเงินส่วนบุคคล กฎหมายภายในและภายนอกประเทศ เพื่อตอบสนองนโยบายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทหาร

2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (ใช้โอกาสผลักดันจุดอ่อน)

การปรับหลักสูตรทั้งวิชาการ และการฝึกภาคปฏิบัติ มีความสอดคล้องกับนโยบายกองทัพบก ตั้งแต่ระบบอัตรากำลัง ระบบบริหารงานบุคคล และงบประมาณ สนับสนุนการเรียนและเพิ่มพูนความรู้ผ่านเทคโนโลยี กำหนดเกณฑ์การประเมินโดยใช้ การศึกษาการเรียนรู้อย่างตนเอง อนุรักษ์ ส่งเสริม รักษา ด้านสังคมและวัฒนธรรม ภายในประเทศ ปรับปรุงและพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้มีความสมบูรณ์ทันสมัย พัฒนาระบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และนำระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ใช้จุดแข็งลดอุปสรรค)

เพิ่มความเข้มข้นในการคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนายสิบ ทหารบก กวดขันวินัย สร้างต้นแบบที่ดี ส่งเสริมการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ให้กับนักเรียน นายสิบ บริหารจัดงานงบประมาณที่ได้รับมาอย่างคุ้มค่า มีประโยชน์ที่สุด ควรทำการ ประเมินผลการฝึกอย่างเป็นรูปธรรม และจริงจัง ทุกชั้นตอน ทุกชั้นปี เพื่อกระตุ้นให้ นักเรียนนายสิบ เห็นความสำคัญของการฝึกวิชาทหาร เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน นายสิบทหารบก จะได้มีพื้นฐานทางทหารเมื่อเข้าไปศึกษาโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ และเข้ารับราชการตามหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. กลยุทธ์เชิงตั้งรับ (จัดการจุดอ่อนและอุปสรรค)

การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ทำให้เกิดการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไปจากรูปแบบเดิม การบริหารจัดการงบประมาณของกองทัพบกได้ลดลง ดังนั้น การนำเทคโนโลยี มาใช้ในการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียน และนโยบาย ของกองทัพบก เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทหาร ช่วยให้การฝึกบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากขึ้น ตรงความต้องการของกองทัพบก

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก

การพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก มีดังต่อไปนี้

1. ให้การฝึกอบรมแก่นักเรียนนายสิบ เพื่อให้เป็นผู้มีคุณลักษณะผู้นำที่ดี มีวินัย มีความกล้าหาญ เสียสละ รู้แบบธรรมเนียมของกองทัพบก มีอุดมการณ์ในการอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน มีความรู้เพียงพอสำหรับเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะ ในโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ ก่อนสำเร็จการศึกษาเป็นนายทหารประทวนหลักของกองทัพบก

2. ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของกองทัพบก ตามยุทธศาสตร์กองทัพบก และแผนพัฒนากองทัพบก โดยให้นำเนื้อหาวิชาที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อ การปฏิบัติการกิจของกองทัพบกเข้าไปในหลักสูตร เช่น ประวัติศาสตร์ชาติไทย หน้าที่พลเมือง หลักสูตร ด้านทฤษฎีศึกษา จิตอาสา การเงินส่วนบุคคล และกฎหมาย รวมถึงสอดแทรกองค์ความรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และภัยคุกคามด้านความมั่นคงในมิติต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานของกองทัพบกไว้ในหลักสูตร

3. พัฒนารูปแบบ การจัดการฝึกอบรม โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ (Active Learning) เพื่อให้ นักเรียนนายสิบได้เรียนรู้ และสามารถพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการลงมือปฏิบัติ

4. พัฒนารูปแบบการประเมินผล โดยเน้นการประเมินผลการปฏิบัติเป็นรายบุคคลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของหลักสูตร เพื่อให้ นักเรียนนายสิบสามารถขยายผลและพัฒนาองค์ความรู้ และขีดความสามารถทางทหารอย่างต่อเนื่อง ในระหว่างการฝึกอบรมในโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ และการรับราชการต่อไปในอนาคต

5. การส่งเสริมกำลังพล ครู อาจารย์ ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้และขีดความสามารถ โดยส่งเข้าร่วมกิจกรรม การฝึกอบรมทั้งการสนับสนุนให้มีวิทยฐานะ เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ มาพัฒนาระบบการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. พัฒนาหลักเกณฑ์การฝึกอบรม และการประเมินผลตามหลักสูตรของโรงเรียนนายสิบทหารบก และโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ ให้สามารถนำไปสู่การกำหนดระดับความเชี่ยวชาญทางทหาร (Skill Level)

7. มุ่งเน้นการผลิตนักเรียนนายสิบ ให้มีความเข้มแข็ง ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นสุภาพบุรุษ มีคุณธรรม มีความเป็นทหารอาชีพ สามารถปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งมีจิตสำนึก และสัตยาตญาณในการรบ ตลอดจนสามารถเป็นผู้นำหน่วยทหารทางยุทธวิธีในระดับหมู่ได้

8. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดเขยื้อนข้อจำกัดด้านงบประมาณ และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิชาพื้นฐาน หรือวิชาที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและประเมินผลอัตโนมัติแบบออนไลน์ รวมทั้งวิชาประกอบ ทั้งนี้ เพื่อให้กำลังพลทุกคนมีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง และสนับสนุนให้มีการศึกษาตลอดเวลา

9. ส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งด้านวิชาการและด้านคณาจารย์กับสถาบันการศึกษาพลเรือนของรัฐและเอกชน ทั้งภายในและต่างประเทศ ด้วยการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือด้านวิชาการ ให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการร่วมกันอย่างมั่นคง เกื้อกูล สนับสนุน ซึ่งกันและกันอย่างเสมอภาค

10. ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และด้านภาษาอังกฤษให้กับกำลังพลทุกระดับ โดยให้ถือเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ ในการผ่านเข้ารับการศึกษหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ เพื่อให้กำลังพลมีการศึกษาอยู่ตลอดเวลาตามแหล่งความรู้ที่สามารถหาได้ทั่วไป อันจะนำมาสู่การพัฒนาขีดความสามารถในการใช้งานได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม

11. ให้โรงเรียนนายสิบทหารบก พัฒนาหลักสูตร ตำรา หลักนิยม ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยน ในการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อระดมความคิด และประสบการณ์ของผู้เข้ารับการศึกา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรของกองทัพบก มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สามารถนำมาใช้ในการวางแผน และแก้ปัญหา ให้เกิดประโยชน์ต่อกองทัพบกต่อไป

12. พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรของนักเรียนนายสิบ ให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบทหารบก สามารถนำความรู้ ความสามารถ ทักษะ ที่ได้จากการศึกษา ไป

ปฏิบัติงานได้จริง ครอบคลุม ตลอดการปฏิบัติการทางทหารของกองทัพบก โดยกำหนดให้
เพิ่มเป็นวิชาหลักของหลักสูตร แทนการสอนแทรกในวิชาต่างๆ

13. ให้โรงเรียนนายสิบทหารบก พัฒนา ปรับปรุงเพิ่มเติมหลักสูตร
ประวัติศาสตร์ชาติไทย และหลักสูตรคุณธรรม จริยธรรม ให้สอดแทรกเนื้อหาวิชาที่มี
ความสำคัญ และจำเป็นต่อการปฏิบัติการกิจของกองทัพบกเข้าไว้ในหลักสูตร ได้แก่ การ
ปลูกฝังอุดมการณ์และความรักชาติ คุณธรรม จริยธรรม หลักธรรมาภิบาล โดย จัดสรร
รายวิชาให้มีความเหมาะสมและไม่กระทบต่อหลักสูตรหลัก

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

โรงเรียนนายสิบทหารบก มีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 3-5 ปี เพื่อรองรับ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง มีการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร บริหาร จัดการระบบวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบด้านกำลังพล และด้านการศึกษา โดยมีการเพิ่มเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย ความเสียสละของบรรพบุรุษไทย หน้าที่ พลเมือง เพื่อให้เกิดความรักและหวงแหนชาติ มุ่งเน้นการผลิตกำลังพลที่มีความเข้มแข็ง ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ มีความเป็นผู้นำ สุภาพบุรุษ มีคุณธรรม จริยธรรม ความเป็น ทหารอาชีพ สามารถปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายด้านการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการฝึกอบรม ของนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบกในปัจจุบัน

นโยบายการศึกษาของกองทัพบก นักเรียนนายสิบเมื่อสำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนนายสิบทหารบกแล้ว จะต้องเป็นผู้มีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม สามารถ ปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ในตำแหน่งหัวหน้าชุดยิงของหมู่ปืนเล็กทหารราบ ปฏิบัติหน้าที่ครูฝึกทหารใหม่ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ/เสมียนในกอง บังคับการ เป็นผู้นำที่ดี มีวินัยมีความกล้าหาญ เสียสละ รู้แบบธรรมเนียมของกองทัพบก เป็นพลเมืองดี มีอุดมการณ์ในการอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน เรียนรู้ ประวัติศาสตร์ชาติไทย และความเสียสละของบรรพบุรุษไทย พัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ ด้านดิจิทัล และภาษาอังกฤษ พัฒนาขีดความสามารถทางทหาร ในระหว่างการฝึกอบรม ในโรงเรียนเหล่า/สายวิทยาการ และการรับราชการต่อไปในอนาคต ให้สามารถปฏิบัติงาน ได้ตลอดชีวิต เช่นเดียวกับ การกำหนดนโยบาย การใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก โดยเฉพาะการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการ ได้มีการกำหนดให้เร่งรัดการนำ กำลังพลสำรอง เข้าทำหน้าที่ปฏิบัติภารกิจทหารเป็นการชั่วคราว อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อ ตอบสนองนโยบายของกองทัพบก ในเรื่องการใช้กำลังพลสำรอง จึงจำเป็นต้องศึกษา เรื่อง ความรู้ ความสามารถของนักศึกษาวิชาทหาร ที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบันมีความรู้

ความสามารถอย่างไร หากจะนำผู้สำเร็จการศึกษานักศึกษาวิชาทหารไปบรรจุ และปฏิบัติงานร่วมกับกำลังทหารประจำการ ในหน่วยกำลังรบ และหน่วยสนับสนุนการรบ ควรมีความรู้ความสามารถเพิ่มเติมเรื่องใด และควรกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารอย่างไร ให้ทราบว่า ผู้สำเร็จการฝึกหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารตามหลักสูตรปัจจุบัน มีความรู้พื้นฐานทางทหารเพียงพอ ที่จะเป็นกำลังพลสำรองเท่านั้น และจำเป็นต้องให้ความรู้เพิ่มเติมกับนักศึกษาวิชาทหาร ด้วยการฝึกแบบเจาะลึกในวิชายุทธวิธี เพิ่มเติมความรู้ในเรื่อง ผู้นำทางทหารและครุทหาร การบังคับบัญชา และการควบคุมหน่วย รวมทั้ง ต้องปรับระยะเวลาการฝึก ให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด และให้มีการประเมินผลจากการฝึกอย่างจริงจัง เพื่อเสริมสร้างให้ ผู้สำเร็จการฝึกหลักสูตรมีคุณลักษณะ มีขีดความสามารถ ที่จะตอบสนองนโยบาย การใช้กำลังพลสำรองของกองทัพต่อไป¹⁷

การพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก ในปัจจุบัน

การพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก ให้มีความทันสมัย อยู่บนรากฐานของความเป็นไทย เป็นการอนุรักษ์เพื่อพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน และอนาคต ส่งเสริมการเรียนรู้ความเป็นมาของประวัติศาสตร์ชาติไทย และความเสียสละของบรรพบุรุษไทย ด้วยการสอดแทรกเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย หน้าที่พลเมือง หลักสูตร ด้านทฤษฎีศึกษา จิตอาสา การเงินส่วนบุคคล และกฎหมาย รวมถึงสอดแทรกองค์ความรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และภัยคุกคามด้านความมั่นคงในมิติต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติการกิจของกองทัพบกไว้ในหลักสูตร การพัฒนารูปแบบการจัดการฝึกอบรม และพัฒนารูปแบบการประเมินผลในโรงเรียนนายสิบทหารบก มีการส่งเสริม และพัฒนา ครู อาจารย์ ทั้งสายวิชาการ และสายวิชาทางทหาร ด้วยการสนับสนุนให้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ และศึกษาต่อทั้งในและนอกประเทศ ให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีขีดความสามารถ ศักยภาพ เพิ่มมากขึ้น เพื่อนำมาพัฒนาการเรียน การสอน หลักสูตรการฝึกอบรม และการประเมินผล ตามคู่มือการประกันคุณภาพของฝึกอบรม ตรงตามนโยบายกองทัพบก เพื่อผลิตนักเรียนนายสิบให้เป็นผู้มีคุณลักษณะผู้นำที่ดี มีวินัย มีความกล้าหาญ เสียสละ มีอุดมการณ์ในการอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน รวมทั้งมีจิตสำนึกและสำนึกชาตญาณในการรบ

ตลอดจนสามารถเป็นผู้นำหน่วยทหารทางยุทธวิธีในระดับหมู่ได้ เช่นเดียวกับ การศึกษา ข้อมูลยุทธศาสตร์ชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีจุดเด่น เรื่องสมรรถนะ ด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารที่มีทักษะอยู่ในระดับดี ขณะที่ด้าน ความเหมาะสมในการดำเนินการจัดการศึกษาด้วยระบบดิจิทัล การจัดการเรียนรู้แบบ ห้องเรียน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน และ การกำหนดแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาด้วยระบบดิจิทัล แบ่งเป็น 3 ประการ ดังต่อไปนี้ ประการแรก คือ การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลง สนับสนุนให้นำระบบดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาอย่าง เหมาะสมและหลากหลาย ควบคู่กับการเรียนการสอนปกติ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประการที่สอง คือ การพัฒนาสมรรถนะ ด้านดิจิทัลของผู้สอน ให้พร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอยู่เสมอ และ ประการสุดท้าย คือ การ พัฒนาปรับปรุง ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการกำหนดนโยบาย และจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้มีโครงสร้างพื้นฐาน ด้านดิจิทัลอย่างทั่วถึง และครอบคลุม¹⁸

เช่นเดียวกับ การพัฒนาหลักสูตรจากสถานการณ์โรคอุบัติใหม่ทำให้ระบบ การเรียนการสอน ต้องมีการเว้นระยะห่างทางสังคม เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอน ของหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบกซึ่งถือเป็นหลักสูตรระดับสูงสุดของกองทัพบก จึงต้องปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ แต่ความมี คุณค่าของหลักสูตร การเตรียมการสอนให้เสร็จสมบูรณ์ นักศึกษาสามารถเรียนรู้แล้วเข้าใจ ในบทเรียน โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้น เรียนทุกคนสามารถติดต่อปรึกษา ประสานงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างกันได้เช่นเดียวกับ การเรียนในชั้นเรียน ปกติ โดยอาศัยเครื่องมือการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย อาทิ แอปพลิเคชันซูม (Zoom) แอปพลิเคชันไลน์ (Line Meeting) จึงถือเป็นโอกาสทางการศึกษา ความก้าวหน้าของ ระบบการศึกษาในโลกยุคใหม่ ตามนโยบายของวิทยาลัย ที่กล่าวว่า “Anywhere Anytime and Anybody” คือ ผู้เรียนจะเป็นใครก็ได้ มาจากที่ใดก็ได้ และเรียนเวลาใดก็ได้ตามความต้องการของผู้เรียน¹⁹

การพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบนั้น หัวใจสำคัญคือ การอนุรักษ์เพื่อพัฒนาให้อยู่บนรากฐานของความเป็นไทย ปรับได้แต่คงค่าไว้ ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน และอนาคต กองทัพบกให้ความสำคัญเร่งด่วนต่อหลักสูตรที่มุ่งตอบสนองต่อภารกิจที่มีความจำเป็น รวมถึงสาขาวิชาที่กองทัพบกขาดแคลน และไม่สามารถผลิตเองได้ สำหรับการศึกษ้อื่นๆ อาจเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม โดยอยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้ทางด้านงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยตามลำดับ นอกจากนี้หลักสูตรที่สำคัญที่ไม่ควรมองข้าม คือ ประวัติศาสตร์ชาติไทย เพื่อเรียนรู้ ความกล้าหาญ ความเสียสละของบรรพบุรุษไทย นับเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาหลักสูตร เป็นแก่นสำคัญในการวางแผนทางการจัด การศึกษา เป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาในการให้ความรู้ การเสริมสร้าง เจตคติ รักชาติ การเสียสละ ตลอดจนการฝึกฝนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน ดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้และเป็นเสมือนบ้ำหลอมพลเมืองที่ดี และมีคุณภาพ ดังนั้น ประเทศจะพัฒนาขึ้นอยู่กับคุณภาพของพลเมืองที่ดี และอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม

บทที่ 4

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก โดยใช้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์กระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์กองทัพบก ในการพัฒนาหลักสูตร โดยมุ่งหวัง ให้นักเรียนนายสิบ เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบทหารบกไปแล้ว เป็นกำลังพลของกองทัพบก ที่ปฏิบัติภารกิจ บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม มีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ รักษาอำนาจอธิปไตย ร่วมต้านการทุจริตทุกรูปแบบ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และรู้เท่าทันโลกดิจิทัล ตามวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ชาติ ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์กระบวนการ วิเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนนายสิบทหารบก ในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนนายสิบให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานในกองทัพบก แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า หน่วยงานและสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของตนให้มีคุณลักษณะตามที่ต้องการและให้มีคุณลักษณะที่สำคัญ และจำเป็นต่อการรองรับการพัฒนาประเทศท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลก โรงเรียนนายสิบทหารบกมุ่งพัฒนา นักเรียนนายสิบมีคุณภาพ และมีคุณลักษณะตามที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ให้มีการจัดทำแผนการฝึกอบรม กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด เพื่อพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนนายสิบทหารบก
2. ให้มีการจัดทำแผนแนวทางพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนนายสิบทหารบก ให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านเทคโนโลยี และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย
3. ให้มีแผนพัฒนาสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่ออุปกรณ์ ภายในโรงเรียนนายสิบทหารบก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการพัฒนากระบวนการสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายสิบ
2. ให้มีการติดตามและประเมินกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะสำคัญของนักเรียนนายสิบ รวมทั้งพัฒนาการและการประเมินผลให้เหมาะสมกับกระบวนการเรียนการสอน
3. ควรศึกษาหลักสูตรการฝึกทหารกองประจำการ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการรับสมัครทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ เพื่อนำไปสู่ระบบสอบคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นนักเรียนนายสิบ ที่มาจากทหารกองประจำการ ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยการปรับปรุงระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตรนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก ในด้านการปรับลดเพิ่ม หลักสูตรทางวิชาการ และหลักสูตรภาคปฏิบัติ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในห้วงเวลานั้น
2. ควรจัดทำวิจัย ร่วมกับโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรนักเรียนนายสิบ ให้ตรงความต้องการของแต่ละโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ สอดคล้องกับนโยบายกองทัพบก
3. ควรจัดการประเมินผลของหลักสูตร ทดสอบ ประเมินคุณภาพของผู้เรียนและผู้สอน

เอกสารอ้างอิง

1. กองทัพอากาศ, หนังสือข่าวทหารอากาศ, ปีที่ 83 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม 2566, 2566
2. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580), ราชกิจจานุเบกษา. 135(82), 2562.
3. กระทรวงกลาโหม, แผนพัฒนาบุคลากรของกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2565-2570, กรมเสมียนตรา, 2565.
4. กองทัพบก, ยุทธศาสตร์กองทัพบก 2560 – 2579, 2559.
5. กรมยุทธศึกษาทหารบก, คู่มือการประกันคุณภาพ การฝึกอบรมของ ทบ.พ.ศ. 2566 – 2570, 2565.
6. กรมยุทธการทหารบก, นโยบายการฝึกอบรม และการศึกษาของ ทบ. พ.ศ. 2566-2570, 2565.
7. กรมกำลังพลทหารบก, ขออนุมัติใช้แผนพัฒนาด้านกำลังพลของ ทบ. พ.ศ. 2566-2570, 2565.
8. โรงเรียนนายสิบทหารบก, หลักสูตรการศึกษา, โรงเรียนนายสิบทหารบก, 2562.
9. กรมยุทธศึกษาทหารบก, ขออนุมัตินโยบายการฝึกอบรม และการศึกษาของ ทบ. พ.ศ. 2566-2570, กองทัพบก, 2565.
10. โรงเรียนนายสิบทหารบก, หลักสูตรการศึกษา, โรงเรียนนายสิบทหารบก, 2562.
11. โรงเรียนทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์, คู่มือการฝึกว่าด้วย แบบฝึกบุคคล ทำมือเปล่าและบุคคล ทำอาวุธ โรงเรียนทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์, โรงเรียนทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์, 2560.
12. โรงเรียนทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์, คู่มือการฝึกว่าด้วย แบบฝึกบุคคล ทำอาวุธ โรงเรียนทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์, โรงเรียนทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์, 2560.
13. เรื่องเดียวกันกับ หน้า 7

14. รศ. ดร. มารุต พัฒนาผล, แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร, ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร, 2562.
15. โรงเรียนนายสิบทหารบก, บทสรุปหลักสูตรนักเรียนนายสิบ , โรงเรียนนายสิบทหารบก, 2564.
16. กองทัพบก, แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของกองทัพบก, สำนักปลัดบัญชาทหารบก, 2566.
17. สุริน ทองเต็ม. พันเอก. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. วิทยาลัยการทัพบก, 2565.
18. กนก เนตรแพ. พันเอก. การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศด้วยระบบดิจิทัลเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. วิทยาลัยการทัพบก, 2563.
19. ทักษพงศ์ บำเรอราช. พันเอก. การจัดการระบบการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. วิทยาลัยการทัพบก, 2565.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก ประเสริฐศักดิ์ แก้วคำ
วัน เดือน ปีเกิด	22 กุมภาพันธ์ 2516
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2541	โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 41
พ.ศ. 2558	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 93
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2547	ผู้บังคับหมวดปืนเล็กกองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 2 ศูนย์การทหารราบ
พ.ศ. 2548	ผู้บังคับกองร้อย กองพลพัฒนา และพิทักษ์ทรัพยากร
พ.ศ. 2550	ผู้บังคับกองร้อย กรมทหารราบที่ 153 กองพลทหารราบที่ 15
พ.ศ. 2559	รองผู้บังคับการกรมทหารพรานที่ 41
พ.ศ. 2561	หัวหน้าฝ่ายยุทธการกองพลทหารราบที่ 15
พ.ศ. 2562	ผู้บังคับกองพันนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ. 2564 – ปัจจุบัน	เสนาธิการกรมทหารราบที่ 152 กองพลทหารราบที่ 15